

Het onderzoek dat wij, Suzanne Kooij en Deny de Jong, van februari tot mei 2019 hebben uitgevoerd, had als doel de situatie in kaart te brengen van zowel potentiële als bestaande doelgroepen wat het aanbod (pastorale hulp / zingeving) betreft dat het DPA te bieden heeft.

Welke doelgroepen zijn er in Amsterdam die het DPA nu nog niet op de radar heeft, maar die wel baat zouden kunnen hebben bij de activiteiten van het DPA? Voldoet voor hen het huidige aanbod van het DPA, en zo niet, wat zou er nodig zijn om het aanbod geschikt te maken voor eventuele andere doelgroepen, waarbij de missie van het DPA leidend dient te blijven?

En hoe zit het met de bestaande doelgroepen? Heeft het zin om in Zuidoost weer actief te worden (zoals voorheen het geval was)? Hoe staat het met het aanbod binnen de huizen van HvO Querido? Zou een dergelijk aanbod ook in andere instellingen (Regenboog) uitgevoerd kunnen worden?

Wat nieuwe doelgroepen betreft was het DPA met name geïnteresseerd in jongere groepen drugsgebruikers: hoe kan het DPA beter bij hen aansluiten, wat hebben zij nodig aan pastorale hulp of op het gebied van zingeving?

Het DPA richt zich momenteel op zeer kwetsbare mensen die door alle vangnetten heen zijn gevallen. De vraag die regelmatig bij het bestuur opkomt is: dienen wij ons ook op de 'high functioning addicts' van b.v. de Zuidas en op andere nieuwe vormen van drugsgebruik te richten? Tot waar is het zinvol om de doelgroep(en) uit te breiden? Waar liggen de behoeftes die wij nu niet in beeld hebben?

Met dit eindrapport leveren wij:

- een overzicht van de diverse (bestaande en potentiële) doelgroepen en hun behoeftes op het gebied van pastorale zorg en zingeving;
- Een analyse van het huidige aanbod;
- Een advies voor het anders inrichten / uitbreiden van het aanbod zodat het goed aansluit bij de noden van bestaande en nieuwe doelgroepen.

DOELGROEPEN EN CONTEXT

‘RECREATIEVE’ EN ‘FUNCTIONELE’ DRUGSGEBRUIKERS PASSEN NIET BIJ DE MISSIE VAN HET DRUGSPASTORAAT

In het Beleidsplan 2019-2021 staat, dat het Drugspastoraat er is voor:

"mensen die (door of vanwege hun drugsgebruik) geen sociaal of maatschappelijk netwerk hebben of daar moeilijk aansluiting bij kunnen houden."

Uit de gesprekken met de Regenboog, belangenvereniging voor drugsgebruikers MDHG, de GGD én Jellinek komt een algemeen beeld naar voren. Deze geïnterviewden vinden allemaal dat de doelgroepen waarop het Drugspastoraat zich moet richten zich op het snijvlak bevinden van

'gemarginaliseerd / door alle vangnetten heen gevallen / vastgelopen'

EN

'drugsverslaving'.

Daarbij waren allen van mening, dat het Drugspastoraat ook een meerwaarde heeft of kan hebben voor kwetsbare groepen waar drugsverslaving geen rol speelt (b.v. mensen in een kwetsbare positie zonder

netwerk met een psychiatrische beperking), maar dat het Drugspastoraat geen rol te spelen heeft bij mensen met (problematisch) drugsgebruik die het netwerk of de middelen hebben om zelf hulp in te schakelen / die gebruik kunnen maken van regulier aanbod vanuit b.v. Jellinek of particuliere afkickklinieken e.d.

HUIDIGE SITUATIE GEMARGINALISEERDE, KWETSBARE GROEPEN IN AMSTERDAM

Uit de gesprekken die wij hebben gevoerd, blijkt dat anno 2019 de volgende kwetsbare maatschappelijke groepen relevant (kunnen) zijn voor het Drugspastoraat:

DOELGROEP ROL DRUGSPASTORAAT

1. Langdurige, oudere harddrugsgebruikers en/of kwetsbare mensen met b.v. een psychiatrische beperking (OGGz doelgroep) die ofwel zelfstandig, ofwel in woonvoorzieningen van HvO Querido e.d. wonen
Pastorale zorg en nabijheid bij eenzaamheid en naderend overlijden
2. Langdurige, oudere harddrugsgebruikers en/of kwetsbare mensen met b.v. een psychiatrische beperking (OGGz doelgroep) die (deels) dakloos zijn of dat voortdurend dreigen te worden. Hieronder vallen ook 'verwarde mensen' die door bezuinigingen steeds meer op straat en in maatschappelijke opvang terecht komen.
Pastorale zorg en nabijheid bij eenzaamheid en naderend overlijden, en verzachting hardheid bestaan door er onvoorwaardelijk te zijn
3. 'Nieuwe', 'zelfredzame' 'economische' daklozen of 'pechmannen' zonder OGGz indicatie voor wie in het systeem niets geregeld is. Dreigen in circuits waar drugsgebruik rol speelt meegezogen te worden.
Pastorale zorg en nabijheid/ verzachting hardheid bestaan door er onvoorwaardelijk te zijn/ preventie
4. Recent dakloos geworden kwetsbare jongvolwassenen die in de Passantenverblijven van maatschappelijke opvang terecht komen. Dreigen in circuits waar drugsgebruik rol speelt meegezogen te worden.
Pastorale zorg en nabijheid /verzachting hardheid bestaan door er onvoorwaardelijk te zijn/ preventie.
5. (Oost-) Europeaanse en Noord-Afrikaanse harddrugs-gebruikers, vaak op straat levend, Kan alleen ingevuld worden als er op deze doelgroepen voor wie in het systeem niets geregeld is, die specifiek, toegespitst beleid wordt ontwikkeld nergens terecht kunnen.
6. Kwetsbare gezinnen waar drugsgebruik voorkomt. Vaak in combinatie met armoede en psychiatrie. Krijgen vaak alleen
Pastorale zorg en nabijheid/ verzachting hardheid bestaan door er onvoorwaardelijk en zonder oordeel te zijn

hulp bij psychische problemen als ze al afgekickt zijn. Komen daardoor in de knel.

Mogelijke samenwerkingspartner om deze doelgroep te bereiken: Leefkringhuis Amsterdam Noord.

Drugsporaat vanuit perspectief stakeholders

Op basis van de feedback die wij van stakeholders hebben gekregen op het huidige functioneren van het Drugsporaat hebben wij onderstaande SWOT opgesteld:

STERKE PUNTEN

- ü Huidige pastors staan goed aangeschreven bij stakeholders
- ü Goede naam
- ü Unieke aanpak vanuit presentie; unieke meerwaarde voor doelgroep
- ü Rijk verleden
- ü Erkenning voor meerwaarde
- ü Veel krediet in de stad bij mensen en organisaties
- ü Begrafenissen worden zeer goed gewaardeerd
- ü Reizen naar Lourdes zijn voor veel mensen een hoogtepunt in hun leven
- ü Langdurige – soms levenslange – betrokkenheid bij mensen die verder niemand meer hebben
- ü Zeer trouwe groep vrijwilligers
- ü Er is geen andere organisatie in Amsterdam die dit werk doet

KANSEN

- ü Samenwerking is mogelijk met, en gewenst door: MDHG, GGD Zuidoost, Regenboog, Leefkringhuis en Jellinek. Dit kan het bereik en de meerwaarde van het Drugsporaat vergroten.
- ü Behoeft bij diverse doelgroepen aan pastoraal aanbod is groot
- ü Goede contacten opbouwen en onderhouden met de teams van /HvO Querido.
- ü Innoveren met presentatie en werkvormen kan interesse doelgroep vergroten. Voorbeeld: plan Zwanine voor theaterstuk bij HvO Querido, aansluiten bij Yucel methode ‘bouwen aan herstel’ die GGD in Zuidoost gebruikt
- ü Eén of twee locaties van Regenboog kiezen en daar structureel aanwezig zijn. Dan kan vanuit de andere locaties doorverwezen worden.
- ü Presentaties geven, netwerken en regelmatig langsgaan bij die instellingen zal bekendheid en goodwill vergroten
- ü Op locaties waar de doelgroep van nature is zichtbaar en vindbaar worden
- ü Ondanks dat zingeving ook opgepakt wordt door instellingen (bijv geestelijke verzorgers Jellinek, GGD Zuidoost) is er nog steeds veel behoefte aan pastorale inzet (tijdens cliënttrajecten, erna en als aanvulling op)
- ü Online / digitaal / social media contacten leggen en onderhouden met doelgroep; geleerd kan worden van / aangesloten kan worden bij het project “Samen Beter” van Arkin of bij de digitale cliëntondersteuning die MDGH recentelijk is gestart (op basis van onderzoek door Booz).

ZWAKKE PUNTEN

- ü Te weinig aantonen meerwaarde en resultaten pastoraal werk

BEDREIGINGEN

- ü Wegvallen deel achterban door verhuizing inloop van Makom naar Schakel

- ü Geen duidelijke doelgroepsstrategie
- ü Veel wisselingen
- ü Beperkt contact met groep mensen in adressenbestand die nu alleen verjaardagskaart krijgen maar die vroeger wel deelnam aan activiteiten en nu niet meer
- ü Een keer per maand op bepaalde locaties, zoals Makom, komen is veel te weinig. Dat zet geen zoden aan de dijk. ‘Spreading thin’ is risico.
- ü Wegvallen achterban in Zuidoost doordat er geen kerkdienst en geen duidelijk zichtbare aanwezigheid in Rotonde is
- ü Door te veel wisselende pastors onvoldoende continuïteit
- ü Financieringsstroom via HvO-Querido kan op termijn onder druk komen te staan als vanuit Drugspastoraat niet duidelijker wordt gerapporteerd over werkzaamheden en resultaten
- ü

Foto van het Drugspastoraat in 2024

Vanuit onze analyse en geformuleerde verbeterpunten is het mogelijk om een schets te maken hoe het Drugspastoraat er in 2024 uit kan zien. We maken hier een concrete schets van de organisatie in 2024.

De doelgroep(en) van DPA2024

De doelgroep van het DPA2024 is de groep kwetsbare mensen in Amsterdam die in hun leven zijn vastgelopen als gevolg van drugs of andere verslavende middelen en kampen met zingevingsvraagstukken. Ze zijn te vinden op tal van locaties van inloop, GGD, instellingen en op straat in de stad. Door in gesprek te blijven met gebruikers zelf, behandelaars en organisaties signaleren de pastors van het DPA voortdurend welke nieuwe groepen onder deze centrale doelgroep van het DPA vallen. Het is dus nu niet mogelijk om te bepalen welke groepen dat zullen zijn in 2024, maar wel dat ze onder de definitie moeten vallen van de centrale doelgroep van het DPA. Ook zullen er middelen moeten zijn voor aanbod richting de evt. nieuwe groepen.

We zoomen in op de verscheidene genoemde kenmerken:

1. Een netwerkorganisatie met goede relaties in de stad

Het uitgangspunt is om vooral klein, wendbaar en flexibel te zijn in een speelveld van een veelheid aan organisaties, zoals GGD, Jellinek, Regenboog, HVO Querido MDHG, Leger des Heils en andere actoren in de stad die relevant zijn voor de doelgroep. Het is van groot belang om uitstekende netwerkrelaties op te bouwen met deze organisaties, waar je deels ook financieel afhankelijk van zult zijn. DPA zal nooit een grote organisatie worden, maar dat is ook niet nodig. Op deze wijze ben je als organisatie zeer gewild en nodig omdat je een aanvullende waarde biedt.

2. Een positief gevoel bij de doelgroep

Uiteindelijk is het belangrijkste dat het DPA een blijvend positief gevoel teweegbrengt bij de doelgroep waar zij voor werkt. Dat moet voortdurend worden bevestigd door reacties van de mensen, numerieke aanwezigheid op de bijeenkomsten en groei van de groep mensen die aankloppen bij het DPA. Het is ook belangrijk om regelmatig te peilen ‘hoe er wordt gepraat’ over de pastors en het DPA. Als er geen ‘resonantie’ is bij de doelgroep is het tijd om bij te stellen en andere sporen uit te proberen. DPA 2024 brengt in het ideaalplaatje flinke resonantie teweeg, zoals wel op persoonlijke vlak na de gesprekken alsook in de collectieve beleving.

3. Zichtbaar door storytelling en gebruik van nieuwe media

Het DPA2024 is zichtbaar en bekend bij de doelgroep(en) en alle teamleiders, geestelijk verzorgers en andere mogelijke doorverwijzers bij instellingen en organisaties in Amsterdam die te maken hebben met de doelgroep. Regulier (meerdere malen per jaar) gaan de pastors van het DPA bij instellingen langs om in te gaan op wat er speelt, welke activiteiten er zijn en worden uitgevoerd en waar mogelijke verbeteringen kunnen worden gerealiseerd. Het DPA wordt gezien als autoriteit op het gebied van zingeving en spiritualiteit voor de doelgroep(en). De naam is bekend, de drempel is laag (via website, social media en telefoon).

Door *storytelling* via moderne media (geschreven blogs, video-vlogs, podcasts, YouTube en de website) maak je concreet wat je betekent in het leven van mensen. Dat is relevant voor het inzicht bieden in wie je bent aan andere mensen binnen de doelgroep, maar ook voor je relatienetwerk met organisaties en financiers.

4. Vindbaar door POP-UP presentie

Door op verschillende relevante locaties (zichtbaar) aanwezig te zijn en goede contacten te ontwikkelen met hulpverleners en doorverwijzers wordt het DPA beter vindbaar. Door de inloopmiddagen te verhuizen van de Schakel naar andere inlooplocaties waar de doelgroepen van nature al aanwezig zijn en te werken met zgn. “pop-up presentie” kom je beter in beeld bij de doelgroep en krijg je zelf ook beter zicht op de mensen die behoefte hebben aan de dienstverlening. Wij stellen voor om toch vooral te investeren in de zichtbaarheid en daarmee vindbaarheid van het DPA in de inloophuizen, de nieuwe locatie van de MDHG, de GGZ (de Rotonde), de opvanglocaties etc. Daar vind je zelf ook de doelgroep.

5. Een ‘meebewegend’ aanbod

In de basis kun je het aanbod van het DPA in 2024 in een aantal componenten verdelen:

De component van individuele aandacht (het eerste contact via inloop, op aanvraag of na doorverwijzing; het pastorale gesprek en het huisbezoek).

Dit is de basis van het werk. De inhoud van het gesprek is per persoon verschillend, maar de aandacht en diepgang zal hetzelfde zijn in 2024. Om de slagkracht van het DPA te vergroten wordt er tijd en energie gestoken in het opleiden van vrijwilligers die ook een rol vervullen in het pastorale werk.

De collectieve component: gezamenlijke momenten (de vieringen, de vrouwenavond, de reis naar Lourdes, het Paas-bezoek aan Heiloo) en evenementen (nieuw is bijv. de jaarlijkse kerstmusical met levensverhalen van gebruikers bij HVO Querido en andere instellingen).

De gezamenlijke momenten (viering bijv.) krijgen meer een overkoepelend thema en rode draad.

Afscheid en begrafenissen: wat nu al gebeurt aan begrafenissen, maar ook de jaarlijkse Memorial Day met MDHG en het namenarchief op het Oudekerksplein.

‘Virtueel inloophuis’

Het aanbod van het DPA 2024 beweegt en is flexibel. Zeer relevant is om in 2024 als DPA virtueel zichtbaar te zijn. Dat is veel meer dan een website of een facebook groep

Activiteitenaanbod rondom locaties, bijvoorbeeld De Rotonde

De Rotonde (bij de GGZ Zuidoost) is een plek waar een geschakeerd aanbod ontwikkeld kan worden rondom zingeving dat aansluit op wat andere instellingen daar al doen. Daar ligt een goede kans om de aanwezigheid te versterken.

6. Het pastorteam

Het team van pastors in 2024 is energiek, gepassioneerd, verbonden, gericht op samenwerking en afstemming intern en extern, onderzoekend en vertoont lef, maar is ook realistisch en betrouwbaar.

Elke pastor heeft zijn eigen stijl en tegelijkertijd is er een DPA-aanpak die iedereen kent en toepast (divers team met verschillende competenties: creatief, innovatief, structuurbiedend, planmatig en afspraak-betrouwbaar).

7. Financieel hybride

Het is onontkoombaar dat het DPA ook in de toekomst een hybride bekostigingsstructuur kent. Er wordt gewerkt met steun van kerken en fondsen, zakelijke afspraken met instellingen en mogelijk subsidie van de gemeente.

Opdracht aan het DPA: hoe kom je van het 'nu' naar het wensbeeld?

Als er consensus is over de context, de keuze van doelgroepen, analyse en de gewenste situatie waar het DPA zich de komende jaren naar toe wil ontwikkelen is het belangrijk om de doelen, de te zetten stappen, de randvoorwaarden en de planning vast te stellen.

De doelen voor de komende jaren richting 2024:

1. Afbakenen en uitbreiden van de doelgroep van het DPA
2. Versterken van het samenwerkingsnetwerk met andere organisaties
3. Verbeteren van de zichtbaarheid
4. Uitbreiden van de vindbaarheid
5. Vernieuwen van het aanbod
6. Versterken van het team
7. Groei van de (hybride) financiering
8. Deze hele transitie van groei en ontwikkeling beschouwen als een 'veranderproject'